

BEKAERT

Het succes van Bekaert ligt in de wilskracht van onze mensen om steeds opnieuw innoverende en technologisch geavanceerde producten te ontwikkelen als antwoord op de noden en problemen van onze klanten.

Leiderschap in technologie

Bekaert is wereldleider in zijn kerncompetenties op het vlak van metaalvorming en diverse bedekkings-technologieën, dankzij het continu verbreden en ontwikkelen van zijn technologische basis.

Bekaert: wereldwijde specialist

Bekaert is de belangrijkste onafhankelijke, wereldwijde producent en marketeer van hoogwaardig staalkoörd, staaldraad en handelsproducten (aansluitingen) en tevens een snelgroeiende producent van geavanceerde materialen. De Groep telt 17.000 medewerkers wereldwijd verspreid over meer dan 70 productiecentra.

Groei door innovatie

Een continu innovatieproces en een wereldwijd zoeken naar nieuwe technologieën en toepassingen in lijn met onze kerncompetenties zullen leiden tot nieuwe geavanceerde materialen en nieuwe businesses die bijdragen tot een groei van de rendabiliteit.

N.V. Bekaert S.A.
Groepsdirectie
President Kennedypark 18
B-3500 Kortrijk

www.bekaert.com

Boekbesprekingen

Algemene economie

Economic Policy in the International Economy

Elhanan Helpman en Efraim Sadka, eds.,
Economic Policy in the International Economy: Essays in Honor of Assaf Razin
Cambridge, Cambridge University Press,
2003, xi + 472 blz. – Prijs: 55 GBP
ISBN 0-521-81519-3

Dit boek is geschreven ter ere van de zestigste verjaardag van professor Assaf Razin van de universiteiten van Tel Aviv en Cornell. Het bevat vijftien toonaangevende essays over internationale economie. De vele auteurs omschrijven de vijf hoofdthema's waartoe Assaf Razin zijn grootste bijdragen heeft geleverd in de afgelopen dertig jaar: theorie en empirie van financiële kwesties in open economieën, economische groei, publieke economie en politieke economie. Al deze bijdragen delen het gemeenschappelijke kenmerk van economische beleidsrelevantie. Dit vormde de essentie van Razins werk.

In de vijf delen van het boek laten de auteurs opeenvolgend zien hoe de wetenschap van de internationale economie is geëvolueerd. Maar liefst vijftientwintig vooraanstaande economen werden bereid gevonden een bijdrage te leveren. De meest toonaangevende worden hier kort uiteengezet.

Als eerste toont Krugman aan hoe generische modellen van financiële crises kunnen worden afgeleid uit

modellen die worden gebruikt om valutacrisis te verklaren. Flood en Rose vragen zich af of rentevoetbeleid kan worden gebruikt om valutacrisis af te wenden, terwijl Tornell het verschil aantoonde tussen een bailout van individuele banken en bedrijven, en bailouts als gevolg van systematische crises.

Obstfeld en Rogoff analyseren het begrip *risico* binnen de nieuwe internationale macro-economie. Ook laten Kalemi-Ozcan, Sorensen en Yosha zien hoe kapitaalmobilititeit leidt tot industriële specialisatie, die op haar beurt leidt tot asymmetrische outputfluctuaties. Arteta, Eichengreen en Wyplosz herwaardenen de invloed van kapitaalmobilititeit op economische groei, terwijl Barlevy laat zien waarom fluctuaties op korte termijn langetermijnfluctuaties beïnvloeden.

In het vierde deel worden de veelbesproken belastinghervormingen geanalyseerd. Altig, Auerbach, Kotlikoff, Smetters en Walliser doen dat voor de Verenigde Staten. Mendoza bestudeert de Europese belastingharmonisatie vanuit een internationaal macro-economisch perspectief. Persson eindigt met de analyse van verschillende verkiezingssystemen, en hoe die de omvang van de publieke sector beïnvloeden.

Het is niet de bedoeling het boek van voren naar achteren te lezen. Het is veeleer aan te raden de bijdragen te doorbladeren en de nieuwe aspecten toe te passen op het eigen

werk. Elke econoom zal in dit boek iets nieuws weten te vinden, omdat het een rijkdom aan inzichten in een waaijer van belangrijke internationaal-economische beleidsaspecten bevat.

De artikelen zijn theoretisch van aard, maar worden voldoende gestaafd door data. Hierdoor wordt het boek een voorbeeld van hoe economisch onderzoek kan worden aangewend om economische politiek te bedrijven.

Het boek verdient een breed lezerspubliek onder wetenschappelijke experts en gevorderde studenten. Daarnaast zullen ook toegepaste wetenschappers en beleidsmakers het boek kunnen gebruiken als referentiekader voor hun professionele activiteiten. Voor een lekenpubliek is de gebruikte presentatie van de complexe modellen en de toetsing daarvan echter niet geschikt.

Margo Alofs

Air Transport Networks

Kenneth Button en Roger Stough, Air Transport Networks: Theory and Policy Implications (Reeks "Transport Economics, Management and Policy")
Cheltenham, VK / Northampton, VS,
Edward Elgar, 2000, x + 377 blz. - Prijs: 65 GBP
ISBN 1-84064-429-X

Over heel de wereld opteren topuniversiteiten voor een versterking van hun zwaartepunten. Eind jaren negentig heeft de George Mason University dat eveneens gedaan voor een groep die zich gespecialiseerd had op het gebied van de luchtvaartpolitiek. De redenen lagen voor de

hand: men had een aantal topprofessoren bij elkaar verzameld; de luchtvaartsector is een van de sterkst groeiende sectoren; efficiënte luchtvaartnetwerken dragen bij tot economische groei; luchtvervoer vormt meer en meer een sleutelement in de moderne logistiek.

Dit boek brengt voor die groep een aantal belangrijke onderzoeksresultaten van de afgelopen jaren bij elkaar, maar het gaat wel om meer dan louter samenbrengen. Button en Stough brengen alles in een ruimere context van hoe netwerkindustrieën functioneren in een moderne wereld. Netwerken zijn vaak complex, overlappen elkaar en veranderen frequent.

Dit boek is gewoon een schitterend werk en wordt de volgende jaren ongetwijfeld een referentiewerk. Ken Button kan trouwens bogen op de nodige ervaring in het domein. De structuur van het werk ziet er als volgt uit. In een aantal hoofdstukken wordt een beknopt overzicht gegeven van de belangrijkste elementen van luchtvaartconomie en luchtvaartnetwerken. Daarna volgen een aantal hoofdstukken over aspecten van regulering en deregulering. Heel boeiend zijn ook de hoofdstukken die specifieke elementen uit het luchtvervoer behandelen, zoals aspecten van marktstabiliteit, prijszetting en toegankelijkheid van luchthavens, luchtvracht, interactie met andere netwerken, veiligheids- en milieuaspecten.

Kortom: een knap boek, dat kan worden aanbevolen voor iedereen die interesse heeft voor de sector van het luchtvervoer. Een aanrader ook voor academici die mede het beleid van universiteiten (helpen) bepalen. Dit boek vormt immers een bewijs

dat het ontwikkelen van zwaartepunten investeringen vereist. Hoewel investeringen op zich noodzakelijk zijn, vormen ze nog geen garantie. Maar het risico op foute investeringen is relatief kleiner indien men bouwt op groepen die in het verleden reeds hun waarde hebben bewezen.

Eddy Van de Voorde

European Union Direct Investment in China

Daniël Van Den Bulcke, Haiyan Zhang en Maria do Céu Esteves, European Union Direct Investment in China: Characteristics, Challenges and Perspectives (Studies in Global Competition)
Londen / New York, Routledge (Taylor & Francis), 2003, x + 193 blz. - Prijs: 60 GBP
ISBN 0-415-30377-X

De indrukwekkende groei van de Chinese volkshuishouding sinds 1979 en haar transformatie tot een markteconomie worden sterk gestuwd door de gedurfde opening naar de buitenwereld, waarbij het bevorderen van inwaartse directe investeringen een centrale rol vervult. Overigens met stijgend succes, vooral na 1992.

Dit boek biedt een waardevolle bijdrage tot de vele studies die al aan dit onderwerp zijn gewijd. Dat is grotendeels te danken aan de samenwerking tussen researchers in Antwerpen en in China. Van Den Bulcke en Zhang, die samen al een aantal publicaties over deelaspecten van deze problematiek hebben verzorgd, werkten nu samen met de Universiteit van Macao. Op die manier konden zeven universiteiten in

China (waaronder ook drie in inlandse steden) bij het onderzoek worden ingeschakeld. In 1996 ondervroegen Chinese onderzoekers 262 dochterondernemingen van multinationals uit de Europese Unie over hun bevindingen; bijna altijd werden ze door Chinese kaderleden te woord gestaan.

De Chinese teams werden gecoördineerd door Zhang, verbonden aan het Centre of International Management and Development van de Universiteit Antwerpen, die overigens als hoofdauteur fungeerde. In Europa werden 27 moederondernemingen ondervraagd, vooral inzake hun motiveringen en de eventuele impact van hun activiteiten in China op hun algemene bedrijfsstrategie. Deze enquêtes leverden, naast een aantal kwantitatieve gegevens, ook heel wat kwalitatieve inzichten op. Andere cijfergegevens werden geput uit de officiële Chinese statistieken inzake directe investeringen, die o.m. hun land van oorsprong vermelden. Ook kon een beroep worden gedaan op een officiële lijst van vestigingen van buitenlandse multinationals, met vermelding van o.m. het totale bedrag van de investering en de bijdrage van de buitenlandse partner in joint ventures.

Uit deze diverse bronnen resulteerden een massa cijfergegevens, die werden verwerkt in een groot aantal tabellen en ook werden geduid. Het onderzoek is ingebed in een relevant raamwerk, dat gemeengoed is geworden in de volumineuze literatuur over multinationale ondernemingen. Daarbij worden, enerzijds, de ondernemings specifieke troeven van multinationals, die hen tot buitenlands investeren aanzetten en, anderzijds, de troeven van het gast-

land - inclusief zijn beleid ter zake - ontleed. De onderzoekers wilden de directe investeringen vanuit de Europese Unie vergelijken met die uit andere gebieden. Naar gelang van de betrokken deelgroep werden gemiddelde waarden en hun standaardafwijkingen berekend.

De meeste bevindingen bevestigden de resultaten uit ander onderzoek. Vooral grotere Europese multinationals zijn na 1994 in China neergestreken; zij zijn ook typisch gevestigd in kapitaalintensieve sectoren, zoals de automobielconstructie en de chemie. Zij beogen in wezen marktatzet binnen China zelf, en niet in de eerste plaats baten uit de lage loonkosten. Aldus contrasteren zij duidelijk met investeringen door 'overzeese Chinezen', vooral uit en via Hongkong.

De m.i. belangwekkendste bevindingen zijn gebaseerd op de bovenvermelde enquêtes. Daaruit blijkt dat ondernemingen van EU-bedrijven meestal een felle mededinging ondergaan, maar dan wel vanwege andere niet-Chinese multinationals. Ook zijn hun vestigingen in China niet vervlochten in een netwerk met dochterondernemingen in andere landen. R&D-activiteiten zijn voorts nog gericht op de aanpassing van de producten aan de Chinese markt en op dienstverlening na verkoop. Uit de overvloedige gegevens in dit goed gestructureerde boek kunnen heel wat kwantitatief onderbouwde inzichten worden gepuurd, die een genuanceerd begrip bevorderen van de dynamiek van de directe investe-

ringen in China. Toch ook enkele kritische noten. Soms hebben de auteurs de neiging om, uit vrij geringe verschillen in de Likert-schalen (één tot vijf), opgetekend vanuit de geënquêteerde ondernemingen, toch tot opmerkelijke verschillen te besluiten. Ook is er in enkele belangrijke tabellen onvoldoende toelichting bij de gebruikte symbolen. De zeven jaren die de publicatie van het boek scheiden van de enquêtes, zijn eveneens een handicap, omdat China razendsnel evolueert. O.m. bevat het boek een te negatieve evaluatie van de Chinese overheidsbedrijven, die niet langer de huidige toestand weerspiegelt. Een aantal inheemse ondernemingen hebben zich immers opgewerkt tot geduchte concurrenten voor de buitenlandse investeerders. Die handicap wordt echter gedeeltelijk gecompenseerd door de actualisering van de officiële statistieken tot en met 2000 en door bij de enquêtes te vragen naar de inschatting van de toekomst. Daarbij bleek dat de overgrote meerderheid van de Europese bedrijven groei van hun afzet en van hun investeringen anticipeerden, hoewel hun winstprestaties beneden de verwachtingen waren gebleven. Hoe dan ook, een verdere en zelfs aanzienlijke toename van de inwaartse directe investeringen wordt algemeen geprognosticeerd, mede omdat het reglementaire kader doorzichtiger en marktconformer wordt, vooral nu China is toegetreden tot de Wereldhandelsorganisatie.

Sylvain Plasschaert

The Origins of the International Competitiveness of Firms

Lilach Nachum, *The Origins of the International Competitiveness of Firms: The Impact of Location and Ownership in Professional Service* (Reeks "New Horizons in International Business")

Cheltenham, VK / Northampton, VS, Edward Elgar, 1999, xiv + 242 blz. - Prijs: 59,95 GBP

ISBN 1-84064-012-X

Uitgeverij Edward Elgar promoot een reeks over nieuwe horizonten in de internationale business, onder leiding van Peter Buckley van de universiteit van Leeds. Een knappe reeks, waarin reeds werken verschenen m.b.t. investeringen in het buitenland en 'corporate networking', Taiwanese bedrijven in Zuidoost-Azië, directe investeringen in transitie-economieën.

Het voorliggende boek past zeer goed in deze reeks. Het behandelt de kern van de internationale competitiviteit van bedrijven, onder meer de impact van lokalisatie en eigendomsverhoudingen in servicebedrijven. Heel boeiend is het theoretisch analysekader, gebaseerd op het zoeken van het verband tussen de lokalisatievoordelen van landen en de eigendomsvoordelen van bedrijven. Wanneer de auteur dan focust op servicebedrijven, wordt het dubbel boeiend. Het gaat dan immers over immateriële en vooral zeer mobiele activa. Doorheen het werk krijgt de lezer een prachtige illustratie van de manieren waarop dit soort activa de concurrentiekracht van bedrijven kan beïnvloeden.

Kortom: een uitermate interessant werk voor een ruim publiek dat zich

met bedrijfseconomie en concurrentievoordelen bezighoudt. Voor de onderzoekers is er een boeiend afsluitend hoofdstuk, met diverse suggesties voor verder onderzoek. Het boek heeft ook een uitgebreide referentielijst.

Eddy Van de Voorde

Machine Dreams

Philip Mirowski, *Machine Dreams: Economics Becomes A Cyborg Science* Cambridge, Cambridge University Press, 2001, xiv + 655 blz. - Prijs: 24,95 GBP (paperback)

ISBN 0-521-77526-4

De auteur beschrijft het doel van dit boek als volgt: documenteren hoe en in welke mate de economische wetenschap op het einde van de 20ste eeuw een cyborg-wetenschap geworden is, en speculeren over hoe dit de onmiddellijke toekomst van de economische wetenschap zal beïnvloeden (blz. 6). In het bijzonder behandelt dit boek de manier waarop de kernvraag van de economische wetenschap in de tweede helft van de 20ste eeuw getransformeerd is: van de studie van de optimale verdeling van beperkte middelen tot de studie van de economische agent als een informatieverwerker.

Eerst volgt een kort overzicht van een aantal ontwikkelingen in de cyborg-wetenschappen: de cybernetica (Wiener), de informatietheorie (Shannon) en de automatenetheorie (Turing). Daarna komt uitvoerig het wetenschappelijk werk van John von Neumann aan bod - volgens Mirowski de belangrijkste figuur in de

ontwikkeling van het economisch denken in de tweede helft van de 20ste eeuw. Als geen ander verenigt von Neumann de basiskenmerken van wat als 'operations research' (OR) bekend zal worden, in zijn persoon: nauwe banden met de militairen, stevige formele basis, bijv. speltheorie, voorvechter van zowel het gebruik van computers als het onderzoek naar de formele aspecten van computationele processen op zich.

De OR-discipline is gegroeid uit het inzetten van wetenschappers voor het optimaliseren van militaire operaties in de Tweede Wereldoorlog. Mirowski beschrijft hoe OR erin slaagd is de agenda van het economisch denken in Amerika na WO II in belangrijke mate te bepalen, met de hulp van de naoorlogse subsidieorganen die in grote mate door diezelfde militairen gecontroleerd werden. De ontwikkeling van dit economisch denken wordt geschetst aan de hand van de discussie over de efficiëntie van de markten en de mogelijkheid van centrale planning. In deze discussie namen de twee voornaamste scholen in het naoorlogse Amerika, de School van Chicago en de School van Cowles, tegengestelde standpunten in.

Daarop volgt een gedetailleerd overzicht van de aanvallen die door de cyborg-wetenschappers, vooral dan de RAND-groep, op de aanhangers van deze orthodoxe economische theorieën werden ondernomen. De nadruk wordt gelegd op de problemen die deze theorieën op het einde van de 20ste eeuw nog altijd achtervolgen: de definitie van rationaliteit, het in rekening brengen van berekenbaarheid en wiskundige hanterbaarheid.

Tot slot beschrijft het boek hoe uiteindelijk, via de omweg van 'bounded rationality', de computationele aspecten van niet enkel de agenten maar ook de markten zelf het onderwerp geworden zijn van de recentste ontwikkelingen in de economische wetenschappen.

Hoe interessant het materiaal dat de auteur verzamelde ook is, hoeveel inzicht de verbanden die hij legt tussen de evoluties in de tweede helft van de 20ste eeuw ook verschaffen, ik vond het lezen van dit boek een relatief onaangename ervaring. Ik ben niet echt gewend teksten te lezen die vooral bestaan uit verwijzingen naar wat anderen hebben geschreven, maar ik begrijp perfect dat een interpretatie van historisch feitenmateriaal wel op die manier geargumenteed moet worden. De lezer is echter gewaarschuwd: de massa aangehaalde bronnen uit zeer diverse onderzoeksgebieden maakt het lezen van dit boek hard labour. Anderzijds biedt het werk de lezer een verbeterd inzicht in het onderwerp, dat de inspanning zeker loont. Het probleem ligt elders, het ligt bij het totaal negeren van *Occam's razor*. In plaats van zijn stellingen kort en duidelijk te formuleren, vindt de auteur het nodig ze te verbergen in pseudo-poëtische metaforen, die je eerder verwacht van het orakel van Delphi dan van een tekst met wetenschappelijke pretenties. Hij gelooft blijkbaar dat de lezer er op uit is via uitgebreid speurwerk de eigenlijke betekenis van de gezwollen en nodeloos ondoordringbaar gemaakte passages te achterhalen. Hij vergist zich.

Herbert Peremans

Financieel beleid

Business Finance

Michel Schlosser, *Business Finance: Applications, Models and Cases*
Harlow, Essex, Pearson Education (Prentice Hall), 2002, xix + 550 blz.
ISBN 0-13-264649-8

Michel Schlosser, die ook al *Corporate Finance: a model building approach* schreef, heeft met dit nieuwe boek gepoogd een zeer praktische en case-gestuurde handleiding voor bedrijfsfinanciering op te stellen. Het werk is bedoeld voor MBA-studenten en gevorderde 'business or finance'-studenten, evenals echte managers die creatieve oplossingen zoeken voor bedrijfsproblemen (maar geen zuiver financiële problemen). Voorkennis is niet echt nodig; zelfs de meest essentiële boekhoudconcepten worden uitgelegd. De benadering blijft, zoals in zijn eerstgenoemde boek, modelmatig, wat hier exclusief als 'spreadsheetmatig' geïnterpreteerd moet worden, met veel aandacht voor beslissingsbomen en simulatie. De modellen zijn 'persoonlijk' en kunnen dus door één persoon ontwikkeld en gehanteerd worden. De auteur heeft ook

voldoende ervaring om ons te waarschuwen: "almost one-third of all spreadsheet models have some kind of flaw".

Aan het boek is eveneens een website met nog meer materiaal gelinkt, en een docentenhandleiding. De opbouw is logisch en consequent (aandeelhouderswaarde als ultieme doelstelling, wat m.i. getuigt van een te groot vertrouwen in de werking van de kapitaalmarkten, (huidige) waarde en risico, dynamische modellering van kasbewegingen en balans, nieuwe producten en/of markten, externe groei), maar ook eigennuttig in vergelijking met de klassieke handboeken: niets over kapitaalstructuur of dividendpolitiek, of van het voorraadmodel voor kasbeheer, en zeker niets dat op theorie lijkt (behalve, weliswaar in een appendix maar even verrassend, een theorieachtig stukje over optiepreizen met inbegrip van de formule van Black en Scholes). Maar wie daarmee kan leven, heeft met dit boek een interessant en stimulerend werk in handen.

Marc Jegers